

102. Mads Brenøe: Af Eva (1993)

Novellen "Eva" handler om en mand, der holder en kvinde ved navn Eva fanget i sin lejlighed. Han udsætter hende for forskellige eksperimenter og konsulterer samtidig psykiateren Stehn, der imidlertid opfatter det, manden fortæller ham, som drømme og fantasier. Stehn forholder sig derfor helt teoretisk til mandens beretning.

10 (...) 15

Min pludselige kvalme hos Stehn undrede mig meget. Ganske vist havde madsterne i skægget været ulækre og et tegn på manglende forståelse for de pligter, han havde som terapeut. Men at jeg var ved at kaste op, undrede mig. Så kraftigt plejede jeg ikke at reagere på mine omgivelser.

15 Min fornuft sagde mig, at man så vidt muligt skulle undgå at vække opmærksomhed, og det var jeg normalt også i stand til. Jeg mente selv, at jeg havde en usædvanlig kontrol over mine handlinger, selv om jeg selvfølgelig ikke kunne vide det med sikkerhed. Hverken hvordan folk opfattede mig, eller hvad der var usædvanligt. Ens forventninger stemmer sjældent overens med de faktiske kendsgerninger. Men sådan følte jeg det, og det forekom mig at være sandsynligt.

20 Så meget desto mere kunne jeg ikke forstå min reaktion. Jeg måtte passe bedre på i fremtiden. Hvad kunne der ikke ske, hvis først min selvdisciplin blev undermineret? Alting ville skride fra hinanden. Hele den tilværelse, jeg så omhyggeligt havde bygget op ville bryde sammen.

25 Kvinden skulle være en mulighed, en åbning til et ukendt land. Jeg havde igennem årene opretholdt et lukket system, hvori alt rettede sig ind efter mine behov. Men et lukket system vil automatisk søge en gentagelse, og gentagelsen udelukke en udvikling.

30 Det var denne udvikling, kvinden skulle blive katalysator for.¹⁾ Hun måtte ikke blive en kile, der adskilte mig

fra det, jeg hidtil havde erhvervet mig og holdt af.

Måske hang det sådan sammen, at min kvalme kunne føres direkte tilbage til hendes tilstedeværelse i lejligheden. Det var jeg ikke helt sikker på, men da hun var den eneste større ændring, der var sket for nylig, virkede det alligevel sandsynligt.

Jeg måtte være forsigtig. Det lod til, at hun ikke var slet så ufarlig, som jeg først havde antaget. Skulle det vise sig, at hun mod forventning var en trojansk hest²⁾, hvis indhold bredte sig som en gift i mine årer, måtte jeg være på vagt.

Der begyndte at tegne sig et billede af indflytteren, og jeg måtte i hvert fald til dels afpasse mine tidligere antipatier mod ham. Det lod til, at han var et meget ordentligt menneske. Han holdt sin lejlighed med en pæntlig-hed, jeg næsten kunne misunde ham.

Ikke at jeg nu kendte ham, og derfor kunne tage en delig stilling, dertil var der gået alt for kort tid, men billedet var ikke helt så entydigt, som jeg først havde set det. Der var, hvilket jeg selvfølgelig burde have sagt mig selv, nuancer af den unge mand, jeg fandt endog særdeles sympatiske.

Hans dag startede tidligt; et sted imellem seks og syv, det svingede lidt fra dag til dag. Sin morgenmad indtog han i køkkenet, hvor han hurtigt ryddede op efter sig, inden han gik ud.

Derefter var han væk i nøjagtig syv timer, hvilket måtte betyde, at hans arbejdsdag var usædvanlig kort. Eller også uddannede han sig stadig, men det mod-sagdes af den gode smag, han indrettede lejligheden med. Han måtte tjene temmelig godt for at have råd til den slags møbler. Der var selvfølgelig den mulighed, at hans forældre havde masser af penge, men med deres tøjstil in mente, måtte det nok udelukkes. Indflytteren stod tydeligvis langt over sine forældre, både hvad angik indtjening og fornemmelse for kvalitet.

Jes Brinch: Illustration i kataloget til *Inferno-udstillingen på Statens Museum for Kunst, 1993.*

På én eneste dag skete der adskillige gennembrud. Det er mærkværdigt som tingene har det med at samle sig i bestemte punkter. Man tror, at en udvikling er langsom og gradvis, men når det kommer til stykket, er det langt oftere sådan, at tingene flytter sig i store træk. Det man på afstand så som en jævn stigning, viser sig ved nærmere eftersyn at være en række af plateauer.

For det første forsvandt en kvinde ved navn Eva sporløst. Hun blev efterlyst i alle aviser. Man mente, at der lå en forbrydelse bag. Måske en voldtægtsmand, der i et øjeblik panik havde slået hende ihjel. Alle med relevante oplysninger opfordredes til at henvende sig til politiet. Man ønskede offentlighedens hjælp. Politiet så på sagen med den allerstørste alvor. Evas mand blev afbildet grædende eller med ansigtet skjult i hænderne. Han sov afgjort ikke godt om natten.

Der var ingen tvivl om, at kvinden i min seng var den efterlyste Eva.

Det glædede mig meget at have fået et navn til kvinden. Og oven i købet så smukt et navn. Eva. Jeg smagte på ordet. Jo, det var det rette navn til hende. Et bibelsk navn fuld af tabt uskyld. Hun var afgjort den rette for mig.

Manden fortalte, at da han var kommet hjem fra arbejdet, var hans kone der ikke som hun plejede. Normalt fik hun fri før ham og påbegyndte madlavningen, så han kunne dække bord, når han kom ind ad døren. Det var deres ordning. Jeg søgte forgæves i artiklerne for at finde ud af, hvad Evas arbejde var. Det ville måske kunne fortælle mig noget om, hvilken slags person hun var.

Af en eller anden grund forekom det mig at være forkert, blot at gå ind i soveværelset, fjerne torklædet og spørge hende selv. Det var den forkerte kvinde. Jeg måtte adskille dem fra starten, hvis ikke der skulle gå noget tabt senere. Selv om jeg selv lavede reglerne, betød det ikke, at jeg kunne bryde dem som jeg ville.

Normalt ser jeg aldrig fjernsyn, men den aften fulgte jeg nyhederne med stor interesse. Man så det bedste billede, der endnu havde været vist af Eva. Og man fortalte, at hun var toogtredive år gammel, uddannet sygeplejer-ske og gift på fjerde år.

Jeg kom ind i soveværelset, egentlig blot for at se på hende. Hun lå og sov, troede jeg, men da et gulvbræt knirkede, åbnede hun straks øjnene og så over på mig. Det var dette skræmte blik, der fik beslutningen til at tage form. Det var sådan set ikke mig som person, der bestemte tidspunktet. Det var Evas blik.

"Godaften, Eva", sagde jeg. Jeg var interesseret i hendes reaktion, men hun gjorde faktisk ikke noget. Jeg havde troet, hun ville begynde at sprælle så meget som hendes stilling nu tillod det, men hun så blot på mig som før. Måske havde angst en så meget tag i hende, at hun havde svært ved at forsta mine ord. Måske havde hun glemt, at hun aldrig havde fortalt mig sit navn og tænkte derfor ikke over, at jeg måtte have oplysningen et sted fra. Det skuffede mig lidt.

Min tanke var, at jeg ville begynde langsomt og oprettholde en vis nænsomhed et stykke tid, så hun fik mulighed for at vænne sig til situationen. Det kunne få stor betydning for hendes levetid. Jo, en tilvænning var afgjort nødvendig.

Det første snit blev lagt under venstre fodsål. Det syntes at være et glimrende sted at begynde. Med en skarp barberkniv skar jeg fra bunden af storetåen og ned til, hvor hælen begynder. Huden åbnede sig villigt; ja, næsten vellystigt, sådan så det ud.

Den lyd, det frembragte hos Eva var undertrykt på grund af torklædet, men ikke desto mindre meget kraftigt. Smerten måtte være større, end jeg havde troet. Det blodte kraftigt fra foden, hvad jeg burde have forudset. Det så ud som om alt blodet i hele hendes krop havde tænkt sig at løbe ud af fodsålen. Jeg fik bundet en skjorte om åbningen, så hun ikke forblodte. Det ville have været synd.

Jeg fortsatte med et snit af tilsvarende længde på undersiden af benet. Jeg kunne lige netop lofte det så meget, at jeg kunne komme til. Snittet lagde jeg et sted, hvor jeg mente, at blodmængden måtte være betydelig mindre, nemlig imellem den lange sene, der går fra foden og op, og selve benet. På den måde blev scenen løs-

ærelset, egentlig blot for at se til
v, troede jeg, men da et gulvbræt
i straks øjnene og så over på mig.
mie blik, der fik beslutningen til at
dan set ikke mig som person, der
45 Det var Evas blik.

igde jeg. Jeg var interesseret i hen-
un gjorde faktisk ikke noget. Jeg
begynde at sprælle så meget som
50 d det, men hun så bløt på mig som
jsten så meget tag i hende, at hun
orstå mine ord. Måske havde hun
avde fortalt mig sit navn og tænkte
eg måtte have oplysningen et sted
lidt.

g ville begynde langsomt og opret-
hed et stykke tid, så hun fik mulig-
; til situationen. Det kunne få stor
s levetid. Jo, en tilvænning var af-
gt under venstre fødsål. Det syntes
sted at begynde. Med en skarp bar-
unden af storetaen og ned til, hvor
den åbnede sig villigt; ja, næsten
60 at ud.

bragte hos Eva var undertrykt på
nen ikke desto mindre meget kraf-
re større, end jeg havde troet. Det
70 ien, hvad jeg burde have forudset.
t blodet i hele hendes krop havde
f fødsalen. Jeg fik bundet en skjorte
ikke forblødt. Det ville have været

et snit af tilsvarende længde på un-
; kunne lige netop løfte det så me-
omme til. Snittet lagde jeg et sted,
odmængden måtte være betydelig
em den lange sene, der går fra fo-
ønet. På den måde blev senen løs-
80

net uden at bryde. Hvis jeg var kommet til at skære se-
nen over, ville foden blive ubrugelig.

Og som forventet blødte det ikke særlig meget. Og
lyden fra Eva var mindre pågående end før. Smerten var
5 afgjort af en helt anderledes intensitet. Skjorten, der
havde stoppet den værste blødning fra fødsalen, kunne
bruges to steder. Med et af ærmerne fik jeg lukket hullet
nogenlunde. Det var interessant, som kroppen pludselig
tog sig anderledes ud. Den ophørte så at sige med at
10 eksistere som et hele og opløste sig i sine bestanddele.
Hele Evas bevidsthed, alt hvad der måtte være af tanker,
koncentreredes nede i underbenet.

Af en eller anden grund gjorde det mig aggressiv, at
Evas smerter ikke var så voldsomme. Og det på trods af,
15 at jeg havde besluttet mig til at starte forsigtigt. For ikke
at slå hende ihjel med det samme. Men hvor havde jeg
dog lyst! Lyst til med et hurtigt sving med kniven at åbne
hendes hals, så lufttrøt og pulsåre kom til syne. Lyst til at
dreje kniven rundt indtil skæret fik fat, og hele min hånd
20 kunne forsvinde ind i hendes krop.

Jeg trak vejret anstrengt, men jeg beherskede mig. Jeg
måtte, jeg måtte holde mig tilbage. Ingen overilede hånd-
linger, og ingen dumheder. Intet af alt det, jeg havde lyst til.

Jeg gik ind i stuen, for ikke at komme til at gøre noget,
25 jeg senere ville fortryde. Jeg tog en af rotterne op og så
den ind i øjnene. De var som små sorte sten; ganske liv-
løse. Med fingrene tvang jeg dens ben ud til siderne, så
den ikke kunne kradse mig eller blive så voldsom, at jeg
ikke kunne holde den fast. Dens rygmuskler arbejdede
30 hårdt for at vride sig løs, men jeg strammede grebet. Jeg
kunne mærke, at ribbenene var ved at give efter, og et
eller andet derinde, formentlig dens lunger.

Den hvæsende vrede og skarpt og forsøgte at bide mig.
Jeg havde troet, den kunne berolige mig, men min vrede
35 voksede kun. Jeg havde lyst til at rive den fra hinanden.
Hurtigt. Hårdt. Men jeg gjorde det ikke. Jeg kunne ikke
tillade dén slags, end ikke fra mig selv. Jeg måtte holde
mig til de ting, jeg på forhånd havde besluttet, og for-
søge at opretholde en rimelig grad af disciplin. Ellers
40 kunne jeg tabe alting på gulvet.

"Jeg satte rodden tilbage i buret og gik ind til Eva igen.
Men jeg gjorde hende ikke noget. Jeg ville lade hende
hvile ud. Som sagt; jeg havde besluttet mig til at starte
nogenlunde blidt."

"Og så...?" spurgte Stehn. 45

"Så slikkede jeg hendes skede. Jeg ved ikke, hvorfor,
men..." Jeg tøvede; jeg var ikke helt klar over, hvordan
jeg skulle forklare mig.

"Måske slikkede jeg hende for at være rar ved hende.
Det tror jeg. Jeg ville se hende nyde min tilstedeværelse, 50
se hende give sig hen, i stedet for at stritte imod. Måske
var det et udslag af mindreværdskomplekser, der pludselig
overvældede mig. Måske ville jeg have, at hun skulle
holde af mig. Jeg ved det ikke."

"Lykkedes det så?" 55

"Nej. Først troede jeg, at hun var besvimet, men det
var ikke det. Hun reagerede bare ikke. Jeg åndede ned
på hendes klitoris et stykke tid i et forsøg på at vække
den til live, men uden held. Jeg følte mig magtesløs."

"Sært," sagde Stehn. "Sært." 60

Jeg vidste nu ikke rigtig, hvor sært, jeg syntes det var.
I og for sig havde det nok mest været et forsøg fra min
side, en metode til at finde ud af, hvor jeg havde hende.
Hvis hun havde reageret på min seksuelle tilnærmelse,
65 ville det have overrasket mig. Den slags følelser var der
ikke plads til længere.

Senere pressede han mig temmelig hårdt for at få mig
til at indrømme en sammenhæng imellem Eva og dy-
rene. Jeg forstod ikke, hvorfor han stadig fandt dén del
af sagen interessant, så jeg stod imod og insisterede på
70 min tidligere forklaring. Det var trods alt stadig mig, der
betalte, og ham, der tog imod. På visse punkter var han
forbløffende primitiv.

Jeg gik over til at bruge nåle i stedet for barberkniven. 75
Tabet af det meget blod så tidligt i forløbet var uheldigt.
Senere måtte hun for min skyld gerne dø af blodmangel,
men indtil da havde hun brug for hver en dråbe. Mulig-
vis hang min overraskende voldsomhed dagen før også
sammen med en vis instinktiv blodtørst. Det var min 80

tanke i hvert fald. At det var synet af den store mængde blod, der fik mig til at reagere som jeg gjorde. Jeg havde nær skåret hende i smastykker.

Sådan havde jeg aldrig følt med dyrene. Der havde jeg altid haft det overblik, der hjalp mig til at afstemme de forskellige handlinger i forhold til hinanden. Så dyrene ikke døde. Det vil sige; før jeg ønskede det. For selvfølgelig skulle de dø. Det sagde sig selv.

En hurtig død er ingen død; man ophører blot med at være i live. For at dø må der være en proces, der strækker sig over en vis tidsperiode, og som både involverer bevidstheden om selve processen, og bevidstheden om at processen kun har ét muligt slutpunkt. Problemet med dyr er, at de ikke har nogen bevidsthed. Til gengæld har de så en ufattelig mængde instinkter, der alle er rettet mod overlevelse. Deres liv har kun et formål: reproduktion. Og dyrene kan kun reproducere sig, hvis de overlever. Det var disse instinkter, jeg havde benyttet mig af. Men det var ikke det samme med Eva. Eva havde den menneskelige bevidsthed. Ikke kun om døden, men også om alt det, hun ville miste, når hun ophørte med at være i live. Men instinkter var der ikke mange af. Selvfølgelig var der en vis trang til at overleve, men det kunne på ingen måde sammenlignes med dyrene.

Hele et dyrs væsen er rettet mod overlevelse. Det vil gøre alt for ikke at dø. Ræve, der er fanget med det ene ben i en rævesaks, gnaver af og til benet af sig selv for at undslippe. For Eva var der andre og væsentligere mål. At undgå smerte var nok det vigtigste. Det havde i hvert fald afgjort større betydning for hende at føle så lidt smerte som muligt end at overleve.

Dette gjorde opgaven en del anderledes. Og i modsætning til den måde jeg havde forholdt mig til dyrene, kunne jeg ikke tillade mig at øve mig. Jeg havde kun ét eksemplar af denne race.

Selvfulgelig overvejede jeg at øve mig på Eva og så senere gå ud og finde en anden kvinde. Men hele måden situationen var opstået på, var jo det, der havde fremprovokeret min reaktion. Jeg kunne ikke tillade mig at ignorere dette. Det ville have været uanstændigt.

Nalene bankede jeg ind i knæet. En ad gangen i en tilfældig orden. Da jeg nåede over de tyve i antal, opstod af sig selv en form for mønster i den måde, nalene sad i forhold til hinanden. Jeg forestiller mig, at det altid må være sådan. At når noget bliver gentaget tilstrækkelig mange gange underlægger tilfældet sig et mønster.

Eva vred sig, så hele kroppen bolgede fra side til side. Af og til var hun næsten ved at falde om på siden på trods af, at tapen holdt hende fast. Og da jeg havde været usædvanlig grundig da jeg bandt hende, skulle hendes håndled gå fra hinanden, før det blev muligt.

Jeg bankede nalene forsigtigt i med min stifthammer. Den yderste skal var hard, og flere af nalene knækkede faktisk, før de nåede videre. Men længere inde i knæet var der blødt. Da jeg var færdig, kunne jeg studere mit lille værk. Knappenålshovederne viste, hvor nalene gik ind og lukkede for leddet. Det var ikke længere muligt at bøje benet. Når hun drejede sig, fangede de små metal-skiver lyset og fik mønsteret til at træde frem. Jeg sad længe og kiggede på knæet, før jeg kyskede hende godnat.

(...)

1) Den faktor eller det stof, der sætter en proces i gang. 2) Da grækerne i den trojanske krig ville overliste fjenden, skjulte de sig i en krampe-mæssig træhest, som trojanerne - i den tro at grækerne havde opgivet at erobre Troja - trak ind i byen. Herefter grækerne i ly af mørket kunne snige sig ud af hesten og besejre fjenden.